

WIJKAANPAK MAASTRICHT

Jaarverslag Wijkaanpak 2014

Maart 2015

JAARVERSLAG WIJKAANPAK 2014

Inleiding

De afgelopen vijftien jaar hebben de drie woningcorporaties en de gemeente veel naoorlogse wijken in Maastricht nieuw leven ingeblazen. Er zijn woningen gesloopt, teruggebouwd, verkocht en gerenoveerd. Straten zijn opgeknapt. Projecten zijn uitgevoerd om de sociale structuur te versterken.

Via het programma Wijkaanpak is de samenwerking in 2013 en 2014 voortgezet met als doel het versterken en ontwikkelen van vitale en aantrekkelijke wijken. De gemeente Maastricht werkte daarin (verder) samen met veel partijen. Een aantal projecten die aanvankelijk vanuit de wijkaanpak werden opgezet, zijn inmiddels opgenomen in de reguliere aanpak van de gemeente of organisaties.

Nieuwe vraagstukken

Anno 2015 geeft een aantal ontwikkelingen aanleiding tot een andere organisatie van het werken aan Maastrichtse wijken. Er liggen nieuwe vraagstukken voor gemeente en corporaties. Hoe houden we huurwoningen betaalbaar? Woningcorporaties en gemeente hebben minder geld te besteden. Welke gevolgen heeft dat? Het aantal inwoners van Maastricht groeit niet meer of loopt zelfs terug. Het aantal studenten groeit daarentegen. Welke invloed heeft die ontwikkeling op het wonen in Maastricht? Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen in de (jeugd)zorg en de nieuwe participatiewet op de kwaliteit van leven? En hoe stimuleren we samenwerking en eigen initiatief van bewoners om hun eigen woongenot te vergroten?

Nieuwe oplossingen

Onder de noemer van Wonen en Wijken worden op deze vragen samen concrete antwoorden geformuleerd. De samenwerking wordt georganiseerd rondom actuele thema's die bewoners rechtstreeks raken. Thema's die het verschil kunnen maken tussen goed wonen en behelpen. Tussen harmonie en tweedeling. Geluk en ongeluk. Veilig en onveilig. Kortom: het verschil tussen huis en thuis. De nieuwe thema's op het gebied van Wonen en Wijken zijn:

1. Wonen en zorg
2. Doe-democratie en eigen kracht
3. Betaalbaarheid en duurzaamheid
4. Woonruimteverdeling
5. Woonmilieus

Jaarverslag wijkaanpak 2014

De wijkaanpak beperkte zich tot 18 buurten (met daarbij weer een specifiek onderscheid in A-, B- en C-buurten) en richtte zich op zeven thema's. Wonen en Wijken strekt zich met de vijf thema's uit over de hele stad en alle wijken. Na het "voortgangsbericht wijkaanpak 2013-2014" van januari 2014 vormt het onderhavige document de verantwoording over 2014. Voor elk van de zeven "oude" thema's wordt in par. 1 t/m 7 belicht welke resultaten in 2014 zijn bereikt.

Het werk is nog niet in alle wijken afgerond. Via het nieuwe spoor van Wonen en Wijken wordt hieraan verder gewerkt.

1. Participatie en burgerregie

Plannen 2014

De gemeente Maastricht wil in haar beleid meer ruimte scheppen voor eigen initiatieven van burgers. De wijkaanpak, waarin altijd sterk van onderop is gewerkt, dicht bij de burgers, heeft aan deze omslag een belangrijke bijdrage geleverd. In 2014 was speerpunt in deze programmalijn het verder stimuleren van de bewonersinitiatieven in de stad. Dit is onder meer gebeurd via een nieuwe tender Meer voor Elkaar en een apart budget voor bewonersinitiatieven. De wijkaanpak ondersteunde verder ook in 2014 weer initiatieven op het gebied van kunst en cultuur, als middel om de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt te vergroten.

Tender Meer voor Elkaar

In 2013 stelde de gemeente voor het eerst een subsidieregeling in voor vernieuwende burgerinitiatieven in de stad. Vrijwilligersorganisaties konden daarvoor plannen indienen en de 'beste' kregen een subsidie toegekend. In 2014 zijn de initiatieven tot uitvoering gekomen. Enkele hebben zich met aanvullende financiële steun van respectievelijk het Oranje Fonds en de Stichting Elisabeth Strouven (via de prijsvraag 'Stadsgoud') doorontwikkeld. Zo heeft het LEFteam in Blauwdorp zich omgevormd tot een coöperatie die vanuit een schoolgebouw aan de rand van de buurt werkervaringsplaatsen creëert voor jongeren die (even) hun draai niet kunnen vinden. Boerderij Daalhoeve breidde haar project Social Monday uit tot Social Monday Plus, waarbij kwetsbare burgers eens per maand tegen een gering bedrag een gezonde maaltijd krijgen geserveerd. In De Heeg nam het buurtplatform in 2013, met een subsidie uit de tender Meer voor Elkaar, het beheer over van de ontmoetingsruimte 't Hegeneerke in buurthuis De Boeckel. Dit heeft mede aan de basis gelegen van het nieuwe project Burgers aan het Stuur De Heeg (zie par. 6).

In 2014 is een nieuwe tender Meer voor Elkaar uitgeschreven. Aan het eind van het jaar werd aan 17 vrijwilligersorganisaties een subsidie toegekend.

Budget bewonersinitiatieven

De tender Meer voor Elkaar is met name gericht op vrijwilligersorganisaties. Aanvullend is vanuit de wijkaanpak in 2014 een budget beschikbaar gesteld voor initiatieven die niet door organisaties maar door bewoners zelf zijn opgezet. Hieruit zijn de volgende initiatieven ondersteund met een bijdrage van maximaal 5.000 euro: het opzetten van een Stichting Bureninitiatief voor Limmel en Nazareth (met koffiehoeke en ruilbeurs), de vestiging van een Computerinloop in Trefcentrum Wittevrouwenveld, de uitbreiding van de jongerenactiviteiten in Heugemerveld, het verfraaien van de Frankensstraat door lantaarnpalen te verfraaien met bloembakken, de plaatsing van speeltoestellen in Malpertuis, het organiseren van themasessies met lunch in het burenhulpproject Veur Elkaar, het opzetten van activiteiten in de buurttuin van Wyckerpoort en de verbetering van boomspiegels in de Proosdijweg en Gildenweg in Mariaberg en de ABH-buurt in Wittevrouwenveld.

Zelfbeheer voorzieningen

De gemeente wil toe naar een situatie waarin wijkvoorzieningen waar mogelijk worden gerund vóór mensen in de wijk dóór mensen in de wijk, vanuit een gezonde financiële huishouding met een (op termijn) kostendekkende exploitatie. Om dit te bereiken, is er onder meer ondersteuning gegeven aan De Wiemerink in Caberg, De Romein in Pottenberg, La Belletsa in Heugemerveld en de buurtbröks. Zij worden gestimuleerd zich meer op te stellen als maatschappelijk ondernemer, actiever vrijwilligers te werven en meer nieuwe gebruikers aan te trekken. Ook op kleinere schaal zijn er initiatieven in Maastricht waarbij burgers zelf een voorziening draaiende (willen gaan) houden,

zoals het succesvolle 't Heegenerke in De Heeg en de Hoeskamer van Limmel. In deze ontmoetingsruimte in Limmel komen senioren enkele dagen per week bij elkaar. Er worden onder meer activiteiten georganiseerd, zoals een computercursus.

Naast de buurtcentra en buurtbröks zijn ook de kinderboerderijen in Daalhof en De Heeg belangrijke ontmoetingsplaatsen voor (buurt)bewoners. De exploitatie van Boerderij Daalhoeve is sinds eind 2012 in handen van een zelfstandige stichting. Daalhoeve heeft sindsdien het aantal activiteiten fors uitgebreid. De boerderij wil zich ontwikkelen tot een algemene maatschappelijke basisvoorziening, waarin mensen op een laagdrempelige manier zinvolle (en goedkope) dagbesteding wordt aangeboden. Ook ontplooit Daalhoeve meer activiteiten als ondernemer, niet zelden in de rol van uitvoerder van opdrachten van de gemeente.

De kinderboerderij in De Heeg heeft sinds augustus 2014 een nieuw bestuur, gevormd door bewoners uit de wijk. Het nieuwe bestuur wil een aantal ontwikkelingen in gang zetten die de boerderij nog sterker aan De Heeg verbindt. Zo denkt men onder meer over de aanleg van een moestuin en vestiging van een boerderijwinkeltje met eigen producten.

Werkhuis Noordoost

Een groep Maastrichtse burgers nam eind 2013 het initiatief een Werkhuis op te richten in Wittevrouwenveld. Het Werkhuis is een verzamelgebouw van diverse werkplaatsen met een galerie annex toonzaal. In de werkplaatsen kunnen ambachtelijke en creatieve activiteiten plaatsvinden op het gebied van houtbewerking, tekenen en schilderen, textiel, (elektro)techniek en audiovisuele producties. Doelgroep zijn in eerste instantie de mensen uit de directe omgeving en andere buurten in Maastricht Noordoost. Zij vinden in het Werkhuis een laagdrempelige voorziening waarin met de handen wordt gewerkt en mensen een veilig thuis vinden.

Het Werkhuis is een voorbeeld van een vernieuwend en door de buurt gedragen initiatief. Het past in de zoektocht naar nieuwe organisatievormen die op termijn zelfstandig kunnen overleven, met de gemeente in een ondersteunende rol. Het Werkhuis heeft eind november 2014 haar deuren geopend in zes lokalen in de Theresiaschool in Wittevrouwenveld.

Kunst in de Wijk

- *Kunst in de openbare ruimte.*
In 2014 heeft NoordOostkunst in de buurten Heer en Scharn diverse trafo-huisjes beschilderd. Aan het eind van het jaar volgde het lichtkunstwerk in de spooronderdoorgang tussen Limmel en Nazareth. De bewoners van Limmel en Nazareth kozen dit kunstwerk van Michiel Kluiters uit als symbool voor de nieuwe verbinding. Het bestaat uit 44 vervoermiddelen van buurtbewoners, 22 uit Limmel en 22 uit Nazareth. Deze zijn in de ene wand weergegeven in grafisch beton, met daarbij een huisnummer. In de andere wand zijn alle 44 adressen met de huisnummers in reliëf verwerkt. De beide wanden worden verlicht met gekleurd licht dat kan wisselen. Alle vervoermiddelen in het kunstwerk (van schoenen, skates en steps tot een auto, paard, quad, fiets, koets, scootmobiel, rollator en kinderwagen) zijn verzameld door buurtbewoners hiervoor gericht aan te spreken. De betrokkenheid van de buurten bij het kunstwerk blijft ook na de oplevering voortduren; kinderen van het nieuwe Integraal Kindcentrum Limmel-Nazareth spelen straks een rol spelen in de aansturing van het licht in de spooronderdoorgang.
- *Kunstketel.*
In de 'Kunstketel' organiseren Kumulus en Trajekt activiteiten op het gebied van cultuureducatie voor jong en oud. De Kunstketel begon in Wittevrouwenveld met onder meer de nog steeds bestaande volwassen schildergroep 'Witte vrouwen streken' en is inmiddels actief in tien

Maastrichtse wijken. Een ander project is de Vette Beats Bus in Maastricht West (Malberg, Caberg-Malpertuis, Daalhof, Mariaberg), een omgebouwde SRV-winkelwagen waarin kinderen samen met een docent van Kumulus een middag aan de slag kunnen met zelf muziek maken.

- *Kunst4Kids.*
In Wittevrouwenveld krijgen kinderen wekelijks lessen in 'kunst maken'. Er zijn drie popmuziekgroepen van kinderen in verschillende leeftijdsgroepen (tussen 6 en 18 jaar), waarbij de oudsten (15 tot 18 jaar) veel bezig zijn met muziek opnemen. Bijna wekelijks zijn er ook kunstlessen aan de hand van actuele thema's (zoals Sinterklaas, het suikerfeest, communie, Manus van Alles of Pasen). Verder was er een project waarin kinderen van verschillende religies leerden over elkaars religie.
- *Kunstexpress*
Na de afronding van het succesvolle project van de Kunstexpress in Mariaberg is eind 2013 in De Heeg een tweede project gestart. In het KunstExpress Maatjesproject gingen kinderen tussen 9 en 13 jaar in gemeenschapshuis De Boeckel op woensdagmiddag – met kunstenaars en studenten Social Work als 'maatjes' – aan de slag gaan met bijvoorbeeld dans, muziek of beeldende kunst. Het project kreeg subsidie van het Oranjefonds.
- *Buurttheater.*
In Limmel is al sinds 1978 de Toneelgroep Lummel actief. De afgelopen jaren hebben, mede gefinancierd vanuit de wijkaanpak, ook andere buurten kennisgemaakt met buurttheater. Kumulus en Trajekt hebben in Malberg en Mariaberg buurtbewoners geholpen bij het maken van eigen theaterproducties. Met groot succes: in beide buurten werden mensen geactiveerd die normaal moeilijk te bereiken zijn. Zij staan nu met veel verve en gloed op het toneel. Het Buurttheater Mariaberg deed in 2014 met haar stuk mee aan het International Community Arts Festival in Rotterdam. Malberg op de planken voerde, in het kader van vijftig jaar Malberg, de voorstellingenreeks Het Mysterie van Malberg uit.
- *De Oversteek.*
Voorjaar 2014 vond in Maastricht voor het eerst De Oversteek plaats, een initiatief van onder meer Adelheid Roosen waaraan zeven Nederlandse schouwburgen meededen. Mensen uit Maastrichtse buurten die zelden of nooit naar het theater gaan, konden in Theater aan het Vrijthof een voorstelling bijwonen. Zij bewoonden letterlijk het theater, brachten er één nacht door en genoten de volgende ochtend van een ontbijt met de medewerkers van het theater. De gemeente wil hieraan een vervolg geven met de 'wijkjury's': bewoners uit verschillende buurten gaan komend seizoen een aantal voorstellingen volgen en spreken daar een oordeel over uit. De volgens hen beste voorstelling komt in het volgend seizoen nog een keer terug in het theater. Het idee is dat dit net als De Oversteek mensen naar het theater trekt die daar normaal zelden of nooit komen.
- *Verbeelden van dromen van buurtbewoners.*
In het project Rooftoptiger kunnen de bewoners van vier Maastrichtse buurten (Malberg, De Heeg, Mariaberg en Wyckerpoort) hun dromen en wensen voor de eigen buurt verbeelden. Daarvoor worden tal van middelen ingezet, van workshops tot buurtfeesten, tentoonstellingen en actieve participatie van burgers in het Datapaviljoen en de Talent'O'biel. Het project begon in 2013 in De Heeg en Mariaberg en kreeg in 2014 een vervolg in Wyckerpoort en Malberg. Resultaat waren onder meer een interactieve draaimolenvoorstelling in de kerk van Mariaberg november 2013 en de installatie van een lichtkunstwerk in Wyckerpoort in juni 2014.

- *Film van en in de buurt.*
Voorjaar 2014 maakte een groep Maastrichtse jongeren de film 'Oonder Drök', over vriendschap, groepsdruk en machtsspelletjes. Ruim 800 mensen bezochten de tien voorstellingen in filmtheater Lumière. In juli werd hier ook de korte film 'Aku' getoond, die is gemaakt in nauwe samenwerking met de Molukse wijk in Heer. Film biedt zo een nieuw podium voor jonge buurtfilmers om sociale omstandigheden bespreekbaar te maken.
- *Vioolwonderland.*
In het project Vioolwonderland maken jonge kinderen van de basisschool kennis met de viool. Ze leren hierdoor omgaan met een delicaat instrument en doen via de muziek sociale vaardigheden op zoals samenwerking in harmonie, zachtheid in bewegingen, respect voor elkaar, beheersing en emotionele controle. Groepswerking en solidariteit spelen een belangrijke rol in het project. Aan Vioolwonderland deden in 2014 een kleine 30 kinderen mee uit Wittevrouwenveld, in twee groepen (voor- en najaar). Het project werd steeds afgesloten met een optreden voor 300 kinderen van de Nutsschool.

Overige projecten

Veel projecten op het gebied van participatie en burgerregie die al eerder liepen, zijn in 2014 voortgezet, zoals de Kunstketel en Kookketel in Wittevrouwenveld, het burenhulpproject Veur Elkaar in Pottenberg en Mariaberg, Eten met Manus en het sociaal café en buurtterras Wittevrouwenveld, de Kookpit Mariaberg, de Podiumwagen Pottenberg, Kwartiermaken (Mondriaan/Trajekt) en Welkom in de Wijk. Nieuw is een initiatief van burgers om in Pottenberg een omheind hondenloosloopgebied te maken. In Noordoost is het project NoordoostKunst in 2014 afgesloten.

In 2014 zijn verder enkele projecten gestart waarbij burgers het voortouw nemen in het verbeteren en beheren van delen van de woonomgeving en openbare ruimte in Maastricht. Deze komen aan bod in par. 6.

2. Onderwijs en opvoeding

Plannen 2014

In 2014 stonden in deze programmalijn twee speerpunten centraal:

- de aansluiting van het bestaande Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) op de nieuwe ontwikkelingen in het sociale domein;
- de verdere ontwikkeling van het Integraal Kindcentrum (IKC) op de Hoolhoes-locatie in Limmel-Nazareth. De gemeente wil het bestaande geheel van (brede) basisscholen, peuterspeelzalen en kinderopvang geleidelijk omvormen tot een netwerk van IKC's. Dit zijn voorzieningen waar kinderen van 0 tot 13 jaar gedurende de dag komen om te leren, spelen, zich te ontwikkelen, ontspannen en elkaar te ontmoeten.

Centrum voor Jeugd en Gezin

Het bestaande CJG in Maastricht is in 2014 doorontwikkeld naar het Centrum Jeugd en Gezin 043, met als werkgebied Maastricht en Heuvelland. Mensen met een vraag over opgroeien, opvoeden en de gezondheid van kinderen en jongeren tussen 0 en 23 jaar kunnen bij dit digitale portaal terecht voor informatie en advies. Het portaal heeft een forum waar ouders van gedachten kunnen wisselen over opvoedingsvragen. Ook is het mogelijk een vraag te stellen aan een professional. Het CJG heeft contact met de sociale wijkteams en kan vragen snel voorleggen aan de juiste organisatie.

IKC Limmel Nazareth

UArchitects uit Eindhoven heeft in 2014 een definitief ontwerp gepresenteerd voor het nieuwe integraal kindcentrum Limmel-Nazareth op de Hoolhoes-locatie. Hier worden de basisschool 't Spoor, de peuterspeelzaal, de buitenschoolse opvang, het jongerenwerk en de jeugdbibliotheek in één gebouw ondergebracht. Het IKC krijgt een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid en qua vernieuwend onderwijsconcept.

Project verslavingspreventie

In Wittevrouwenveld heeft in 2014 een preventiemedewerker van Mondriaan jongeren voorgelicht over de gevaren van drugsgebruik. De aanpak past in een nieuwe benadering om jongeren aan te spreken tijdens hun vrijetijdsbesteding, bijvoorbeeld op hangplekken of in coffeeshops, uitgaansgelegenheden of jongerencentra. Doel is te voorkomen dat experimenteren met genotmiddelen ontaardt in problematisch gebruik of een verslaving.

3. Werk en wikeconomie

Plannen voor 2014

In deze programmaliijn stond het vergroten van de arbeidsparticipatie centraal. Startende ondernemers en zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) kregen hierbij speciale aandacht. Zzp-ers maken een steeds groter deel uit van de Maastrichtse beroepsbevolking. Hun aanwezigheid in buurten zorgt vaak voor levendigheid, vitaliteit en (nieuwe) vormen van dienstverlening. Speerpunt in deze programmaliijn in 2014 was het verder uitwerken van het idee van de ZZP Fabriek. Maastricht beschikt inmiddels over enkele wijkgerichte voorzieningen op het gebied van Werk en wikeconomie: de vier Servicepunten Werk en Bemiddeling in de wijkservicepunten (Wittevrouwenveld/Wyckerpoort, Limmel/Nazareth, Malberg, Mariaberg), de A2 School en de budgetloketten (in het Werkplein aan de Randwycksingel en de wijkservicepunten Wittevrouwenveld/Wyckerpoort, Malberg en Mariaberg). Deze voorzieningen hebben met hun laagdrempelige toegankelijkheid ook in 2014 hun nut bewezen.

ZZP Fabriek

Na een tender in 2013 nam een groep Maastrichtse zzp-ers het initiatief tot oprichting van de ZZP Fabriek: een fysieke en digitale plek waar zzp-ers kunnen werken, elkaar ontmoeten, opdrachten kunnen verwerven en kennis kunnen uitwisselen. Dit idee is in 2014 uitgewerkt, waarbij de ZZP Fabriek is omgevormd in een coöperatie. Op 1 januari 2015 had deze circa zeventig leden. De coöperatie betrok in mei 2014 een pand aan de Boschstraat 45, waar ook het Starterscentrum is neergestreken. Hier houdt de ZZP Fabriek kantoor en organiseert ze bijeenkomsten voor zzp-ers in Maastricht. De vereniging verhuurt tevens ruimtes in het pand aan kleine bedrijfjes. Er zijn zo'n vijftien flexplekken waar zzp-ers kunnen komen werken en een representatieve ruimte waar de leden van de ZZP Fabriek klanten kunnen ontvangen of vergaderingen kunnen houden.

De ZZP Fabriek zet zich in om het netwerk van Maastrichtse zzp-ers en hun positie in de buurten te versterken. Door samen te werken en zo te komen tot eigen producten en/of concepten kan de Fabriek haar commerciële basis versterken. In 2014 organiseerde de ZZP Fabriek diverse (netwerk)events die die door zzp-ers uit diverse sectoren werden bezocht. Verder is gewerkt aan een opdrachtenplatform en zijn de eerste opdrachten inmiddels via het netwerk verstrekt.

Servicepunten Werk en Bemiddeling

De re-integratiemedewerkers in de vier wijkservicepunten in Maastricht hebben in 2014 187 mensen begeleid naar regulier werk. In 2013 waren dat er 123. De Servicepunten zijn laagdrempelig en burgers weten ze goed te vinden. De medewerkers hebben een groot netwerk van werkgevers en uitzendbureaus en kunnen zo veel mensen begeleiden naar werk, werk met behoud van uitkering of vrijwilligerswerk.

A2 School

Via de A2 School biedt Avenue2 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen om weer aan de slag te gaan. In 2014 was de A2 School goed voor ruim 102 fte's, tegen 105 fte's in 2013.

4. Veiligheid

Plannen voor 2014

In deze programmalijn ging het vooral om het intensiveren van de dialoog met de burgers over onderwerpen rond veiligheid. Nevendoel was het vergroten van de samenhang van de inbreng van de bij veiligheid betrokken partijen. Speerpunt was in 2014 de Veilige Buurten Teams in Maastricht. Ook het project Frontière, de aanpak van het Veiligheidshuis en de buurtbemiddeling (volwassenen en jongeren) droegen bij aan een betere veiligheid.

Veilige Buurten Teams

De vier Veilige Buurten Teams in Maastricht (Wyckerpoort, Wittevrouwenveld, Limmel-Nazareth en Mariaberg) hebben in 2014 hun werk voortgezet. De teams, bestaande uit de wijkagent, opbouwwerker, gebiedsgebonden medewerkers van de gemeente en medewerkers van de drie woningcorporaties, werken samen met buurtbewoners. Samen met hen worden thema's en onderwerpen verzameld die moeten worden aangepakt. Tijdens buurtbijeenkomsten en straathoekoverleggen bepalen de buurtbewoners welke knelpunten in hun omgeving als eerste worden aangepakt. Dit gebeurt doorgaans in werkgroepen van bewoners zelf, met ondersteuning van het in die wijk actieve Veilige Buurten Team. De oplossingen zijn wederkerig en vragen inzet van burgers en organisaties.

Jongerenbuurtbemiddelaars

In Maastricht zijn ruim twintig jongere buurtbemiddelaars actief, die worden ondersteund door Trajekt. De jongeren, die hiervoor bij Trajekt een inmiddels landelijk gecertificeerde cursus volgen, bemiddelen bij conflicten in buurten tussen jong en oud. In 2014 zijn ze ook preventief aan het werk gegaan. Zo gingen de bemiddelaars aan het eind van het jaar de schoolpleinen van de vmbo-colleges langs om jongeren voor te lichten over de nieuwe regels rond het afsteken van vuurwerk. Ook zijn gerichter bemiddelaars geworven in specifieke buurten, om de binding met de buurt te versterken. Verder hebben de bemiddelaars de banden met de handhavers van de gemeente aangehaald. In een aantal gevallen werken de jongerenbuurtbemiddelaars samen met de volwassen bemiddelaars van de Stichting Buurtbemiddeling.

Buurtbemiddeling

De buurtbemiddeling is in 2014 ondergebracht in de zelfstandige stichting Buurtbemiddeling Maastricht. Eind 2014 waren er twintig buurtbemiddelaars, plus drie kandidaten die nog de cursus moesten volgen. Dit is een toename in vergelijking met 2013. Het aantal behandelde casussen steeg naar 90. Het leeuwendeel daarvan werd aangebracht door de corporaties en de wijkagenten. Daarnaast neemt het aantal meldingen van particulieren toe, een teken dat buurtbemiddeling in Maastricht een bekender fenomeen wordt.

Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis is de plek waar voor multi-probleemgezinnen, als er sprake is van stagnatie, een integrale persoons- en systeemgerichte aanpak wordt ontwikkeld. Instanties werken hierbij samen aan de aanpak van mensen die door criminaliteit, buurtoverlast of maatschappelijke uitval ervoor zorgen dat burgers zich in hun buurt niet veilig voelen. In 2014 zijn ongeveer 3500 meldingen ontvangen. Er zijn rond 300 plannen van aanpak opgesteld, waarbij ongeveer 600 personen (volwassenen en kinderen) zijn betrokken.

Frontière

Burgers kunnen bij het Drugsmeldpunt meldingen doen over drugsoverlast in de buurt. De bij de overlast betrokken partijen delen de informatie die dit oplevert en kunnen zo gericht acties ondernemen en prioriteiten stellen in toezicht en handhaving. Hierdoor moet er sneller op overlast kunnen worden ingespeeld.

In 2014 kwamen bij het meldpunt zo'n 2000 meldingen binnen, tegen 3200 in 2013. Deze dalende trend is conform bevindingen van de politie. Het aantal buitenlandse coffeeshopbezoekers is fors verminderd. Hierdoor zijn er voor drugsrunners minder potentiële klanten. Het afnemende bezoekersaantal leidt tot minder drugsverkeer op straat en daardoor ook tot minder verkeersoverlast, parkeeroverlast, vervuiling of wildplassen. Burgers zijn wisselend tevreden over de behaalde resultaten. Met name in het centrum geven zij aan onverminderd overlast van straathandel te ondervinden; in de meeste andere wijken is het aantal meldingen afgenomen. Partners in de aanpak van drugsoverlast geven aan dat het een zaak van lange adem is om de overlast verder terug te dringen. Ze zetten dan ook in op continuering van de samenwerking.

Bij het drugsmeldpunt worden kentekens, namen en hotspots onverminderd genoteerd. Er wordt geprobeerd alle melders terug te bellen en/of mailen om meer informatie te verzamelen en de resultaten van hun melding terug te koppelen.

5. Gezondheid

Plannen voor 2014

Op het gebied van de gezondheid heeft de gemeente vooral een preventieve taak, die nauw samenhangt met het beleid op het gebied van welzijn en zorg: een hoger welzijn van mensen en preventieve en vroegtijdige zorg dragen bij aan een betere gezondheid. Vanuit de wijkaanpak zijn in het verleden meerdere (preventieve) gezondheidsprojecten opgezet. De meeste zijn inmiddels omgezet in regulier beleid. Het meest in het oog springende voorbeeld daarvan zijn de wijkverpleegkundigen. Ze begonnen onder de noemer 'Zichtbare Schakel' in Maastricht Noordoost. De ervaringen waren dermate positief dat de wijkverpleegkundigen nu een prominente plaats innemen in de Nederlandse (preventieve) gezondheidszorg. De verdere uitrol vindt plaats via de zorgverzekeraars. Een ander voorbeeld is de BOS-consulent (Buurt, Onderwijs, Sport), tegenwoordig combinatiefunctionaris Sport. Ook deze is in de reguliere aanpak opgenomen.

Specifiek vanuit de wijkaanpak stond in 2014 nog een aantal kleinere activiteiten en projecten op het programma.

Samen Krachtig, Samen Prachtig

In 2013 volgden ruim 75 wijkwerkers van ruim tien maatschappelijke organisaties op het gebied van welzijn en zorg de opleiding 'Samen Krachtig, Samen Prachtig'. Deze werd deels gefinancierd vanuit de wijkaanpak. De opleiding is gericht op de nieuwe manier van werken in het wmo-beleid. Doelgroep zijn de professionals die bij mensen thuis 'achter de voordeur' komen. De opleiding is in 2014 nog één keer herhaald.

Bianca in de buurt

Eind november 2014 was op TV Maastricht de eerste van vijf nieuwe afleveringen te zien van de miniserie 'Bianca in de buurt'. Bianca is eigenaresse van een fitnesscentrum in Maastricht. In 2013 was zij voor het eerst te zien in de serie 'Fit4all'. De nieuwe serie is getiteld 'Het Bankje' en gaat over een buurtcomité dat een actie organiseert ter nagedachtenis van een onlangs overleden geliefde buurtgenoot. 'Bianca in de buurt' heeft als doelen burgers bewust te maken van (geestelijke) gezondheidsaspecten van allerlei aard, de eigen kracht van burgers aan te boren en de drempel naar professionele hulpverlening te verlagen.

Jongeren op Gezond Gewicht

Eind 2014 heeft de gemeente Maastricht besloten mee te doen met het landelijke project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). Dit is een lokale aanpak, gericht op de wijken met de hoogste percentages overgewicht onder jongeren van 0 tot 19 jaar.

6. Beheer openbare ruimte en woonomgeving

Plannen voor 2014

Centraal in deze programmalijs stond het beter betrekken van burgers en belanghebbenden bij het beheer en onderhoud van de (groene) openbare ruimte en woonomgeving in Maastricht. In 2014 waren er meerdere zelfbeheerprojecten in de stad. Ook ontstonden er in De Heeg en de Frankenstraat in Wittevrouwenveld nieuwe initiatieven waarin burgers en ondernemers samen het voortouw nemen voor het verfraaien van de openbare ruimte.

Kleinschalig onderhoud door burgers

Op steeds meer plekken in Maastricht nemen burgers – individuen en groepen – de verantwoordelijkheid om zelf het onderhoud van stukjes openbare ruimte op zich te nemen. De meest voorkomende activiteiten zijn het verzamelen van bladafval in de herfst, adopteren, beplanten en onderhouden van boomspiegels, onkruid verwijderen uit de stoepen en opruimen van zwerfvuil. In alle Maastrichtse buurten zijn hiervan voorbeelden te vinden. Soms gaat het om kleine projecten (bijvoorbeeld het schoonhouden van een straat of deel daarvan en het onderhoud door burgers van de jeu de boules baan in het buurtpark van Wittevrouwenveld), soms om grotere projecten zoals het onderhoud door burgers van het buurtplein in Daalhof, de buurttuin in het nieuwe wijkpark van Caberg-Malpertuis, de (tijdelijke) buurttuin in Wyckerpoort Noord en de natuurspeelplaats in Malberg. De gemeente faciliteert de initiatieven door het beschikbaar stellen van materialen (zoals werkhandschoenen, plastic zakken en gereedschappen) en ophalen van het verzamelde groenafval.

Onderhoud van parken door Parkrangers

De Parkrangers zijn een belangrijke loot aan de groeiende boom van zelfbeheer in de openbare ruimte. In het nieuwe wijkpark in Caberg-Malpertuis wordt het dagelijks beheer verzorgd door een groep buurtbewoners, die omwille van hun zichtbaarheid door de gemeente zijn voorzien van een herkenbare outfit. De Parkrangers lopen dagelijks een rondje en houden zo een oogje in het zeil. Ze ruimen zwerfafval op en geven klachten over storend gedrag, het groen of de openbare ruimte door aan handhaving, politie of de gemeente. Naar aanleiding van incidenten en overlast in 2014 bekijken bewoners, buurtplatform en organisaties of deze in breder verband kunnen worden bestreden. In 2014 kwamen er ook Parkrangers in het Van de Vennepark langs de Via Regia. De buurtplatforms van Pottenberg, Malpertuis en Malberg ontvingen in 2013 een subsidie voor het leefbaar maken en inrichten van dit park. De Parkrangers houden hier een oogje in het zeil en helpen met het onderhoud en beheer. Aan de kant van Pottenberg maakt de Stichting Jeugdwerk Pottenberg samen met kinderen uit de buurt het park elke zes weken schoon. De buurtplatforms creëren in het park ook nieuwe ontmoetingsplekken.

Buurtterrassen

In 2014 vonden in de wijken Belfort, Daalhof, Hazendans en Pottenberg twee à drie keer per jaar buurtterrassen plaats. Burgers praten in een informele setting op straat (met tafels, koffie en koek) met professionals over wat in hun buurt gaande is.

Verbeter je buurt

In het project Verbeter je Buurt, gericht op het verbeteren van de leefbaarheid in complexen van woningcorporaties, lag in 2014 de focus op het tijdelijk gerichter toewijzen in zwakkere buurten.

Bewonerskrachten Wittevrouwenveld

In Wittevrouwenveld is Servatius in 2014 gestart met het project 'Bewonerskrachten'. Bewonerskrachten zijn huurders die herkenbaar controlerondes lopen door hun buurt. Zij wijzen huurders op bijvoorbeeld rommel in tuinen en brandgangen. Ook geven ze klachten op het gebied van onderhoud en beheer door aan Servatius. De groep bewonerskrachten heeft regelmatig overleg met medewerkers van Servatius.

Burgers aan het Stuur De Heeg

Burgers aan het Stuur De Heeg is bedoeld om ervaring op te doen met bewoners en ondernemers die initiatief nemen en samenwerken met de gemeente die hen faciliteert. Dit heeft in augustus de eerste voorstellen opgeleverd voor kleinschalige verbeteringen en verfraaiingen van met name de openbare ruimte in het centrum van De Heeg. Buurtbewoners, buurtkunstenaars en andere creatievelingen werkten hiervoor in diverse workshops (de 'Makerije Roserije') samen aan een kleurrijke omgeving van het winkelcentrum. Doel is om hiermee ook verdere investeringen uit te lokken van de eigenaar en ondernemers van het winkelcentrum.

Kleurrijk Vrouwenveld

Een groep burgers en ondernemers in de Frankenstraat in Wittevrouwenveld heeft in 2014 het initiatief genomen om tot een soort straatvereniging te komen waarin bewoners, pandeigenaren en ondernemers samen werken aan een kleinschalige verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid van de Frankenstraat. De groep, verenigd in 'Kleurrijk Vrouwenveld', heeft in 2014 samen met kunstenaars de omgeving opgeknapt rond het theehuis en bij de ingang Albert Heijn.

7. Ontwikkeling woonmilieus

Plannen voor 2014

Voor Oost stond in 2014 op de planning het onder de grond leggen van hoogspanningslijnen en de aanleg van de spooronderdoorgang tussen Limmel en Nazareth. Ook het verder opknappen van de historische buitenplaats Jeruzalem stond op het programma. In Wittevrouwenveld zou een stedenbouwkundig plan worden opgesteld voor het gebied Tillystraat/Stadhoudersstraat. In Heer werkten de gemeente en Maasvallei verder aan een totaalplan waarin de gemeentelijke en corporatieprojecten in onderlinge samenhang kunnen worden aangepakt.

In West werd het nieuwbouwproject ZouwdalVeste in Malberg voortgezet. Hier is samen met de Belgische partners ook verder gewerkt aan de gebiedsontwikkeling van het Zouwdal langs de grens. In Caberg/Malpertuis stond de voltooiing van het zuidelijk deel van het nieuwe wijkpark op het programma, in Mariaberg de verdere vernieuwing van Trichterveld (Maasvallei) en Proosdijveld (Woonpunt). In 2014 zou ook definitieve besluitvorming volgen over de uitbreiding van het winkelcentrum Brusselse Poort.

Limmel en Nazareth

- *Hoolhoes.*
Begin 2014 is in de gebiedsontwikkeling Hoolhoes een eerste mijlpaal bereikt met het ondergronds leggen van de hoogspanningslijnen en aansluitend afbreken van de hoogspanningsmasten. Eind 2014 volgde een tweede mijlpaal met de oplevering van de spooronderdoorgang. Limmel en Nazareth zijn nu veel beter met elkaar verbonden en op de Hoolhoeslocatie kan worden gebouwd. In de spooronderdoorgang is een lichtkunstwerk aangebracht (zie par. 1). Eind 2014 kwam het definitief ontwerp gereed van het integraal kindcentrum Limmel-Nazareth (zie par. 2).
- *Kanjelzone.*
Het buitengoed Jeruzalem is in 2014 opgeknapt. Het kasteel met naastgelegen koetshuis en de historische buitenplaats zijn in oude luister hersteld. Jeruzalem is nu de hoofdvestiging van horeca-service bureau Mise en Place. In 2014 is tevens een nieuw volkstuincomplex aangelegd. De oude tuinen lagen op de plek waar de hoogspanningslijnen onder de grond moesten.
- *Kop Populierweg/Balijeweg.*
Op de kop van de Balijeweg en Populierenweg is sloop en vervangende nieuwbouw gedacht die aansluit op het nieuwe centrum. Ter voorbereiding daarop zijn in 2014 bijna alle zittende huurders geherhuisvest.
- *Samenvoegen woningen Kasteel Petersheimstraat.*
Voorjaar 2014 voltooide Woonpunt de sloop van zes woningen en samenvoeging van 26 duplexwoningen tot 13 ruime eengezinswoningen in de Kasteel Petersheimstraat in Nazareth.
- *Nazareth Midden en Noord.*
In 2014 heeft Woonpunt in Nazareth Midden en Noord 26 woningen gesloopt. Ook startte de corporatie met de renovatie van 173 woningen. In 2014 kwamen de proefwoningen gereed.

Wyckerpoort Noord

De sloop van 30 woningen in de Kolonel Millerstraat en Generaal Eisenhowerstraat werd opgehouden door de aanwezigheid van vleermuizen in de spouwen. Servatius heeft vleermuiskasten geplaatst aan de gevels van de woningen in de Eisenhowerstraat aan het pleintje. Na het open kappen van de spouwen kunnen de vleermuizen hiernaartoe verhuizen. De woningen zijn inmiddels gesloopt.

Wittevrouwenveld

De wijkvernieuwing van Wittevrouwenveld is al een eind gevorderd door de centrumontwikkeling rond het Voltaplein, de vernieuwde Electrobuurt, de bouw van het Trefcentrum en de aanleg van het buurtpark. Actueel is de vernieuwing van de Tillystraat en omgeving. Volgens het Wijkontwikkelingsplan (WOP) worden hier in totaal 92 woningen gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Voor de stedenbouwkundige invulling heeft Servatius in 2014 een aantal modellen besproken met de bewoners. Uitgangspunt is een gevarieerd woningaanbod met huurwoningen voor starters en senioren, maar ook koopwoningen. Servatius onderzoekt verder of het haalbaar is een aantal van de huidige woningen als kluswoningen te koop aan te bieden.

Koningsplein / Oranjeplein en omgeving

In 2014 hebben ontwerpessies plaatsgevonden voor de herontwikkeling c.q. herinrichting van het Koningsplein / Oranjeplein en omgeving (incl. de Gemeenteflat en het terrein van Albert Heijn). Dankzij de ondertunneling van de A2 ontstaat hier een nieuwe situatie met kansen voor een nieuw groen park, een nieuwe toekomst voor de Gemeenteflat en een nieuwe inrichting van het terrein van Albert Heijn. Aan de sessies deed een groot aantal betrokkenen mee: Avenue2, projectbureau A2, Ahold, gemeente, provincie Limburg, de rijksinspectie monumenten, ondernemers, bewoners en makelaars. Voor het ontwerp tekenen het Maastrichtse bureau Humblé & Martens (Gemeenteflat) en het internationaal actieve West 8 Urban Design & Landscape Architecture (openbaar gebied).

In december zijn de plannen gepresenteerd aan de bewoners van de omliggende buurten. Ze bestaan uit nieuwbouw van Albert Heijn, herinrichting van de groene ruimte van het Koningsplein en Oranjeplein, verbetering van de Gemeenteflat en herinrichting van de Scharnerweg. De nieuwbouw van Albert Heijn vindt plaats ten oosten van de bestaande bebouwing, op het huidige parkeerterrein achter de villa's aan de Scharnerweg. Er ontstaat dan een ruimtelijk heldere situatie met één groot parkeerterrein tussen de Gemeenteflat en de supermarkt, dat kan worden gebruikt door zowel de bewoners van de flat als het winkelend publiek. Het Koningsplein en Oranjeplein worden vernieuwd tot één groen park met ruimte voor verschillende functies aan weerszijden van de Scharnerweg. De vernieuwde Scharnerweg krijgt een smal profiel en een goede aansluiting op de toekomstige rotonde met de Groene Loper. Uitgangspunt is verder dat het bestaande tankstation wordt gesaneerd.

Heer-Scharn

In het voorjaar van 2014 werd in de vernieuwing van Heer een stap gezet met de oplevering van het winkelcentrum De Leim, inclusief 24 appartementen. Daarnaast startte Maasvallei met de bouw van 9 duurzame, levensloopbestendige Cradle to Cradle-woningen tussen de Demertstraat en Langwaterstraat, ter afronding van het project Demerthofje.

Malberg / Oud-Caberg en Zouwdal

- *ZouwdalVeste.*
Fase 1 van de te herontwikkelen Musketruwe (het nieuwbouwproject ZouwdalVeste) bestaat uit 51 grondgebonden koopwoningen in drie woningtypes. De eerste 15 woningen zijn in 2014 gebouwd en opgeleverd. Aansluitend zijn zes nieuwe woningen in de markt gezet, die in korte tijd zijn verkocht. Ook van deze tweede tranche was de bouw in 2014 gestart.
- *Musketruwe.*
Als opmaat voor de verdere herontwikkeling zijn in 2014 de resterende 144 leegstaande galerijflats aan de Musketruwe gesloopt.
- *Herinrichting Zouwdal.*
Met de gemeente Lanaken, de beide provincies Limburg en steenfabriek Wienerberger is overeenstemming bereikt over de herinrichting van het Zouwdal en de aanleg van een geluidwal rond de steenfabriek.

Caberg-Malpertuis

- *Vernieuwing wijkpark.*
Medio 2014 is het zuidelijk deel van het nieuwe wijkpark opgeleverd (ten zuiden van de Cantecleerstraat). Samen met de aan weerszijden herontwikkelde Tamboerijnstraat en nog te herontwikkelen Widelanken ontstaat hier een nieuw groen woonmilieu. Het zuidelijk deel van het park meet drie hectare en heeft veel ruimte om te wandelen of verblijven, een plek waar kinderen kunnen sporten en spelen en een buurttuin die door buurtbewoners zelf wordt onderhouden. Voor het zo schoon mogelijk houden van het park spelen de Parkrangers (zie par. 6) een belangrijke rol.
- *Renovatie Tielclijn- en Hermelijnstraat (Malpertuis).*
Ter voorbereiding op de renovatie van dit complex met 89 woningen is Woonpunt in 2014 gestart met de herhuisvesting.

Mariaberg

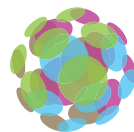
- *Blauwe Loper.*
De gemeente en Servatius hebben in 2014 verder gestudeerd op de financiële haalbaarheid van de Blauwe Loper. Het is de bedoeling dat deze doorgaande fietsverbinding de verschillende delen van Mariaberg met elkaar en met het centrum van Maastricht gaat verbinden. Voor deze verbinding zijn doorbraken nodig in twee woningblokken van Servatius.
- *Trichterveld.*
Maasvallei begon in 2004 met de herontwikkeling van de oorspronkelijk 212 witte noodwoningen in Trichterveld. De aanvankelijke strategie om zonder gedwongen verhuizingen in kleine stappen steeds twee woningen te vervangen, is in 2014 verlaten. Maasvallei pakt de vernieuwing nu bloksgewijs aan. Dit verhoogt het tempo van vernieuwing; de nog te bouwen sociale huurwoningen zijn eerder klaar waarmee Trichterveld ook voor potentiële kopers aantrekkelijker wordt.
- *Proosdijveld.*
In Proosdijveld vernieuwt Woonpunt het complex Biedermeier (103 verouderde eengezinswoningen). De sloop van de eerste 24 woningen is in 2014 afgerond.

Brusselse Poort

In februari 2014 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan vastgesteld voor de uitbreiding van winkelcentrum Brusselse Poort. Naar aanleiding van een marktonderzoek heeft eigenaar Delta Lloyd eind 2014 het uitbreidingsoppervlak nader bepaald.

servatius.
thuis.

maasvallei

W O O N P U N T ●

Gemeente Maastricht